

УДК 687.01

ДИЗАЙН ТА СТИЛЬОВІ РІШЕННЯ В ОДЯЗІ МОЛОДІЖНОГО АСОРТИМЕНТУ

А. О. ЛЕЩЕНКО, Л. Б. ДЕМИДЧУК, Д. І. САПОЖНИК
Львівський торговельно-економічний університет

Одяг молодіжного асортименту відноситься до предметів дизайну, проектування яких повинно бути організованим і мобільним, оскільки концептуальні напрямки моди на стиль, форму, колірну гамму, використовувані матеріали і т. д. постійно змінюється.

Процес художнього конструювання молодіжного одягу тісно пов'язаний з модою. Мода в художньому конструюванні має вирішальне значення, оскільки саме вона визначає модну просторову художню форму поверхні одягу. Оновлення асортименту одягових виробів відбувається у відповідності до тенденцій моди на перспективний період. Наукове пояснення моди як соціального феномену вперше дали наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. американський економіст Торстейн Веблен і німецький соціолог Георг Зіммель, автори теорії «просочування» (англ. «trickle-down» theory), згідно якої, мода створюється в «елітних» соціальних групах для підкреслення їх відмінності від звичайних людей. Прагнучі наслідувати еліті, середні і нижчі верстви суспільства поступово переймають модні «новинки». Коли мода «просочується» вниз, вона втрачає свою новизну і стає масовою [1; 2].

Стиль одягу «мілітарі», який отримав свою назву від англійського «military» (військовий), давно і міцно прижився як у світі високої моди, так і в гардеробах звичайних людей. Це популярний сучасний напрям в моді і дизайні. Створення в одязі образу мілітарі передбачає використання у ньому елементів військового стилю та відповідних аксесуарів. Цей напрям у моді відносять до категорії унисекс, тобто одні і ті ж деталі одягу цього стилю можуть бути використані як для чоловіків, так і для жінок.

Стиль мілітарі в одязі увійшов до моди ще на початку минулого століття, але і зараз його популярність нічим не поступається іншим новим тенденціям та модним течіям. Як відомо, використання цивільними споживачами одягу в стилі мілітарі розповсюдилося відразу після Першої та Другої світових війн і було зумовлено особливостями у соціальному стані суспільства країн, які вийшли зі стану війни та наслідків ведення військових дій. У ті часи швейне виробництво, орієнтоване на пошиття звичайного повсякденного побутового одягу було зруйновано, тоді як виробництво військового одягу здійснювалося регулярно та у великих обсягах. Тобто масове промислове виробництво цивільного одягу на деякий час «відійшло» на другий план, поступившись доступному і більш дешевому мілітарі-стилю. Практично в усіх повоєнних країнах була прийнята така практика: чоловіча форма перешивалася, і по закінченню війни вона набувала другого народження, перетворюючись на пальто, костюми, жіночі халати, сорочки, дитячі речі тощо. Виробники одягу почали випускатися жіночі костюми, в яких вгадувалися риси офіцерської форми [3]. Можна стверджувати, що мілітарі як стиль в одязі після війни

укорінювався у всьому світі навіть не як нове модне віяння, а швидше як вимушена міра, а з 40-х років минулого століття одяг для цивільних осіб навмисно почали випускати схожим на військову форму або із використанням класичних елементів такого форменого одягу.

У 60-их роках американські підлітки і молоді люди повсюдно почали носити мілітарі на знак протесту війни у В'єтнамі і як свідчення приналежності до соціального прошарку хіпі. На той час військовий одяг носився на знак того, що будь-хто може завтра опинитися на війні. При цьому, форма «сиділа» на молодих людях зовсім не по-військовому: штани опорною поверхнею мали стегна, ремінь кріпився зовсім вільно, створюючи відчуття нарочитості і недбалості. Прихильники мілітарі довели, що навіть в повсякденному житті використання такого одягу є зручним і воно може бути модним, завдяки чому вплив військового стилю був зроблений на звичайних споживачів, що було відмічено і провідними модельєрами. ChristianDior, LouisVuitton, CélineVipiana і багато інших провідних будинків моди схвалювали повернення мілітарі до масового споживача і регулярно включали військову тематику в свої колекції.

З тієї пори стиль мілітарі зазнавав багатьох змін, але зберіг свої основні риси [4; 5], а елементи військової амуніції сьогодні можна побачити практично у всіх колекціях модних дизайнерів.

Традиційно поняття «костюм людини» сприймається як сукупність низки взаємо поєднаних елементів (безпосередньо одяг, аксесуари, візуальна стилістика і манера поведінки як манера носіння одягу), які конструюють візуальне сприйняття їх цілісності. Взаємозв'язок цих складових доводить можливість розуміння костюма як візуального образу. Костюм, зокрема, крім виконання основної функції – захисту тіла людини від несприятливих умов навколишнього оточуючого середовища, є сполучною ланкою між людиною та соціумом і залежить від культурної парадигми епохи, соціальних, економічних, політичних аспектів, є частиною розвитку культури в цілому. Однією з основних функцій костюма завжди була функція соціальної орієнтації і адаптації. Здатність відтворювати, передавати інформацію, ідентифікувати, маніпулювати громадською думкою за рахунок безпосередньої візуальної дії визначає специфіку «демонстративності» костюма. При сучасному динамізмі, візуалізація життя для швидкої адаптації і отримання очікуваної позитивної реакції і відповіді в соціумі суб'єкт створює собі певний імідж (приватний прояв образу).

Молодь є найбільшою за кількістю частиною суспільства та найбільш значущою за впливом на нього у всіх його складових. Тому інтерес становить прослідковування тенденції розвитку молодіжного образу в одязі та його складових, відповідних йому дизайнерських, силуетних та колористичних пропозицій, з огляду на популярність стилю «мілітарі», однозначно затребуваного і сьогодні.

На початку XXI ст. імениті світові дизайнери знову звернули увагу на армійський стиль, який прижився серед населення і почав користуватися величезною популярністю. Як наслідок, було створення колекцій, які

викликали небувалий фурор в світі високої моди, а звичайний військовий одяг перекочував з вулиці на світові подіуми. Сьогодні практично всі відомі світові дизайнери використовують даний напрям в своїх модних колекціях, оскільки стиль мілітарі – практично невичерпне джерело всіляких ідей, він не тільки оснований на військовій формі, а й припускає постійні звернення до різних тимчасових епох.

Першим кутюр'є, який поклав на військовий стиль лаври популярності і світового визнання, є Giorgio Armani, який в 2005 році, створив повну колекцію одягу, наповнену строгою уніформою, стильними шинелями та іншою амуніцією, яку носили за часів Другої світової війни. Ідея мала бурхливий успіх, лаконічні, строгі, але, неймовірно стильні та органічні моделі по-справжньому пожвавили модний олімп. До речі, жакети, прикрашені кристалами та еполетами, декількома рядами гудзиків, в основу яких лягла військова форма російських гусарів, з'явилися в нашому повсякденному житті завдяки Christophe Decarnin. І не всім відомо, скільки одягу, який ми звикли бачити в повсякденному гардеробі, переселолася туди з військової форми: наприклад, що білі облягаючі футболки прийшли до нас від американських моряків з часів Другої світової війни, а чорні сорочки і кашкети – від німецьких військових.

Викладене зовсім не означає, що молодіжний одяг в стилі мілітарі повинен бути досить схожим на військову форму, у тому числі і на обов'язковість використання камуфляжу. Він може лише деякими окремими декоративними елементами, забарвленням або фасоном нагадувати їх.

При цьому твердження, що стиль мілітарі – виключно молодіжний напрям, не зовсім відповідає дійсності, загалом перевагу йому надає якраз молодь, що потребує необхідності розібратися в його основних сучасних напрямках. Загальноприйнятим є виділення трьох основних: *casual-military*, *high-military* та *formalistically-military* [6].

Напрямок *casual-military* дійсно вважається молодіжним, з'явився у 60-ті роки в Америці. Основними особливостями стилю є загальна недбалість і свобода, основна увага приділяється зручності і комфорту. Типовими представниками *casual* є: куртка-бомбер (спочатку була формою пілотів-бомбардувальників в 50-х роках), куртка «натівка» (від аббревіатури НАТО) або «парка» (рис. 1б), берці (армійські чоботи) або ботфорти (рис. 1б, 1г). Такі виробы легко поєднувати з одягом інших стилів, особливо, із спортивним.

High-military. Простіше сказати: це армійський стиль в розумінні високої моди, в основу якого закладені різноманітні фасони і моделі військової форми вищих військових чинів із відповідними атрибутами. Результатом цього є костюми, плаття, спідниці, плащі і пальто, витримані в суворій і стриманій манері, часто дуже елегантні і стильні речі, які, як найкраще, формують образ ділової людини. Лінії одягу стали м'якшими, тепер можна побачити жіночні туалети в стилі мілітарі, які вже не так зовні агресивно безкомпромисні. Основними характерними ознаками-показниками цієї стильової тематики є такі елементи: комірць-стійка або відкладний комір, колір хакі, чоловічі важкі ремені з пряжкою, прикраси у вигляді орденів, краватки тощо.

а б в г д
Рис. 1. Характерні зовнішні ознаки молодіжного одягу в стилі мілітарі:
а – сорочка; б – куртка і взуття; в – жакет; г, д – пальто-шинель
(Джерело: <http://ohfashion.ru/stil>)

I, нарешті, формалістичний напрям – *formalistically-military*. Він з'явився одним з найостанніших, в кінці 80-х років, коли дизайнери вирішили внести часточку безпосередності до звичайного одягу і супутніх аксесуарів – вони почали розфарбовуватися забарвленнями камуфляжу, внаслідок чого все придбало армійський настрій і виглядало досить цікаво. Найчастіше використовувалися класичні камуфляжні забарвлення [7], але останнім часом все більшої популярності набуває кольоровий і яскравий мілітарі, в якому використовуються найнесподіваніші поєднання відтінків. Іноді навіть стиль мілітарі плутають з відомим стилем *safari*, проте слід відзначити, що останній більш жіночий та м'який.

Елементи стилю мілітарі сьогодні зустрічаються в колекціях багатьох відомих брендів. Він припускає строгі лінії і прямі силуети. На піджаках і пальто всі гудзики повинні бути застібнуті (рис. 1, г). Силуети речей, виготовлених у стилі мілітарі для жінок, іноді незграбні і різкі, від чого їх фасони видаються дещо агресивними (рис. 1, в, 1, д).

До цього стильового напрямку сміливо можна віднести пальто-шинель, яке облягає тіло людини зверху, злегка розширене донизу і приталене; має комір-стійку, накладні кишені, жорсткі плечі, оздоблене пряжкою і парою рядів крупних гудзиків (рис. 1, г, 1, д). Також серед найпопулярніших фасонів такого одягу вирізняються сорочки в стилі мілітарі з нагрудними кишенями, лацканами і шкіряним ременем (рис. 1а), досить елегантні галіфе, які потрібно обов'язково носити у поєднанні з високими масивними чоботами (рис. 1, б), а також широкі штани в стилі мілітарі, пошиті з грубого матеріалу з клепанними ременями і великою кількістю накладних кишень. Ознаками такого одягу є розширені плечі, підкреслена талія і лінія стегон, яка іноді дещо звужується.

Для стилю мілітарі характерна відсутність всіляких надмірностей, своєю обробкою він додає фігурі строгі і чіткі форми, які притаманні військовій уніформі (рис. 2, а).

Зустрічаються прями спідниці (рис. 2, б, 2, в), верхні вироби, які можуть бути прикрашені погонами (рис. 2, б-2, г), нашивками, тасьмою (рис. 2 ,в-2, г) або еполетами.

Рис. 2. Плаття (а), куртка, пряма спідниця (б, в) і блуза (в), комбінезон (г), ансамбль (д) в стилі мілітарі

(Джерело: <http://www.jlady.ru/>)

Найголовнішим в молодіжному стилі мілітарі є колір матеріалів, які використовуються для виготовлення одягу (рис. 3). Основним, як правило, вважається плямисте забарвлення у вигляді камуфляжу, який свого часу вже використовувався представниками цілої низки молодіжних субкультур (риветхеди, скінхеди, готи, панки, кіберпанки, рокери, сталкери и т. п.).

Рис. 3. Характерні кольорові гами молодіжного одягу в стилі мілітарі

(Джерело: <http://www.jlady.ru/>)

Центральними кольорами при цьому є – захисний, хаکی, болотисто-зелений і брудно-коричневий (рис. 3, а). Також кольорова гама одягових матеріалів, виконаних у стилі мілітарі включає зелений різних відтінків, жовтувато-пісочний, сірий, коричневий, іноді з плямами, тобто всі кольори, що зустрічаються у військовій формі різних армій світу [8]. Забарвлення тканини може бути і однотонним, наприклад, коричневим, зеленим, синім або чорним (рис. 3, б). Іноді використовується оливковий, і навіть темно-червоний, рудий і сіро-зелений кольори (рис. 3, в).

В якості матеріалів завжди використовуються міцні та щільні матеріали, які довго носяться і добре зберігають зовнішній вигляд: денім (тканини типу

джинсових), щільна бавовна, шкіра, кашемір, бархат. А для того, щоб окремі фасони жіночого одягу в стилі мілітарі виглядали більш по жіночому та витончено, використовують біль легкі тонкі тканини: шовк та шифон (рис. 2, д та 3,в).

Таким чином, весь одяг в стилі мілітарі так або інакше стилізований під військову форму, за довгі роки свого існування він увібрав в себе частинки одягу і атрибутуки багатьох народів, які воювали в той або інший час. При цьому військовий стиль за сезоном експлуатації, більшою мірою, відноситься до осіннього періоду року, що невипадково, адже його основними рисами є – практичність, зібраність і строгість, крім того він відмінно підходить для повсякденного використання, чим постійно і приваблює молодь.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок що сучасні модні і перспективні тенденції в дизайні молодіжного одягу безперечно використовують найцікавіші і комфортніші силуетні і художні вирішення 80-х і 90-х, але адаптують їх під потреби сучасного образного сприйняття молодіжного стилю. Таким чином, можна говорити не тільки про спадкоємність сучасних традицій дизайну одягу молоді людини, але і спостерігати його розвиток; у основі якого на сьогоднішній день лежить образна складова і максимальна увага до функціональних і ергономічних характеристик матеріалу та конструкції одягу молодіжного асортименту.

Література

1. Веблен Т. Теория праздного класса. Москва, *Прогресс*. 1984. 368 с.
2. Зиммель Г. *Мода: в 2 т., Т. 2..* Москва, *Юристъ*, 1996. 608 с.
3. Стиль милитари. URL: <http://www.блиндажспб.рф/articles>.
4. Лук'яненко О. В. Перехрестя стилів та епох: культура, побут та стиль життя населення країн Європи та Америки кінця XIX – початку XX століть. – Полтава, *Друкарська майстерня*, 2009. 106 с.
5. Блохина И. В. *Всемирная история костюма, моды и стиля.* Минск, *Харвест*, 2007. 400 с.
6. Стиль милитари – основные особенности. URL: <http://brjunetka.ru/stil-militari-osnovnyie-osobennosti>.
7. Сапожник Д. І., Ніколайчук Л. Г., Терешкевич Н. А. Сучасні підходи до формування колористичного оформлення тканин відомчого призначення. *Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць.* Львів, 2015. Вип. 25.6. С. 232-236.
8. Сапожник Д. І. Маскувальні властивості тканин спеціального призначення з багатоколірним забарвленням. *Вісник Хмельницького НУ.* 2015. № 4. С. 90-93.